

شرط اول و آخر خداشناسی

حجت‌الاسلام والمسلمین غواد نصیر: پیور کارشناس مرکز تخصصی مباحثات

در اسلام اعتقاد به خدا و پیامبر اکرم ^(ص) و جانشینان رسول خدا ^(ص) توصیه شده و در روایات و دستورات نبوی، معرفت امام مسئله ای مهم است و درواقع سعادت و خیر دنیا و آخرت در این است که انسان امام زمان خود را بشناسد. خداوند در آیه ۷۱ سوره مبارکه اسراء می فرماید: «يَوْمَ نَذْعُوْ كُلَّ اُنَاسٍ بِاِغْمَهِمْ» یعنی روز قیامت هر گروهی را با اسم امام و رهبر و پیشوا یا نشان دعوت می کنیم؛ مثلاً امت عیسی ^(ع)، امت موسی ^(ع)، امت حضرت مهدی ^(عج). در روایتی که بیش از هفتاد نفر از علمای اهل سنت بیان کرده اند و شیخ صدوق ^(ره) هم در کتاب «کافی» آورده است، رسول خدا ^(ص) فرمودند: «اگر کسی بمیرد و امام زمانش را نشناسد، به مرگ جاهلیت مرده است.» از امام حسین ^(ع) سؤال شد: ای پسر رسول خدا ^(ص)! راه معرفت خدا چیست؟ فرمودند: «راهش این است که مردم در هر زمانه ای که زندگی می کنند، امام آن زمان را بشناسند، امامی که اطاعتش واجب است.»

اینکه در نماز می خوانیم «اَللّٰهُمَّ الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ» یعنی ما را به راه امامت و ولایت هدایت کن، لازمه بندگی خدا و اطاعت از او شناخت امام است. امام باقر ^(ع) می فرمایند: «هیچ انسانی مؤمن نخواهد شد، مگر اینکه خدا و رسول خدا ^(ص) و امامان ^(ع) و امام زمانش را بشناسد و همه امور را به او بازگرداند و تسلیم امر او باشد.»

لذا ائمه ^(ع) توصیه کرده اند که این معرفت را از خدا بخواهیم. این معرفت عنایت شدنی و دادنی است: «... اَللّٰهُمَّ عَرِّفْنِي حُجَّتَكَ فَانْكَ اِنَّ لِمَنْ عَرَّفَنِي حُجَّتَكَ صَلَّاتٌ عَنِ دِينِي» این یعنی هر مسیری که به شناخت امام زمان ^(ع) منتهی نشود، مسیر گمراهی و ضلالت است. راه گرد آمدن آن ها که می خواهند به مسلمانی بدون امام برسند. معرفت به امام مثل ایمان و مسلمانی مراتبی دارد. شناخت اسم امام و دانستن اینکه پدر و مادر ایشان چه کسی است، در کجا و چه زمانی به دنیا آمده اند یا چند سال از عمرشان گذشته، خوب است اما کافی نیست. این ها شناخت شناسنامه ای و کمترین حد از معرفت است. آنچه ما را در حداقل ها از مرگ جاهلی نجات می دهد، آن است که بدانیم امام، منصوب خدا و اطاعت از او در همه امور واجب است.

- معنای معرفت به امام

اگر بخواهیم درباره معرفت امام سخن بگوییم، درجات بالاتری هم دارد. یکی از خادمان منزل امام حسن عسکری ^(ع) که پس از ولادت امام مهدی ^(عج) هم خادم حضرت حجت ^(ع) بود، می گوید: امام زمان ^(ع) در همان سنین کودکی به من فرمودند: آیا من را می شناسی؟ عرض کردم: بله، شما آقای من هستید و پدرتان آقای من بوده اند. حضرت فرمودند: آیا جایگاه من را می دانی؟ عرضه داشتم: جز آنچه شما بگویید نمی دانم. حضرت بقیة الله الاعظم ^(ع) فرمودند: من آخرین جانشین پیامبر ^(ص) هستم و سپس ادامه دادند: و خدای متعال بلایا و مصائب را به واسطه من از اهل بیت و شیعیان من دور می کند.

- واسطه فیض

امام واسطه فیض و مجرای لطف خداست. هر نعمتی که خدا به انسان ها می دهد، اعم از رزق های مادی و معنوی به واسطه امام است: «يُمَيِّنُهُ رَزَقَ الْوَرَى» در دعای عدلیه که توصیه شده است بخوانید تا بی ایمان از دنیا نروید، خطاب به خداوند عرض می کنیم: همه مخلوقات عالم رزق و روزی را به برکت امام زمان ^(ع) می گیرند و عالم به برکت ایشان باقی است. اگر آسمان روی زمین خراب نمی شود، به برکت امام زمان ^(ع) است.

در دعای ندبه می خوانیم: «اَيُّ السَّبَبِ الْمُتَّصِلُ بَيْنَ الْاَرْضِ وَالسَّمَاءِ» یعنی کجاست کسی که اتصال دهنده آسمان و زمین است؛ یعنی واسطه فیض بین خدا و بندگان. در زیارت امام زمان ^(ع) در روز جمعه نیز می خوانیم: سلام بر شما که چشم بینا و گوش شنوای خدا و باب رحمت الهی هستید. و در دعای ندبه آخرین ذخیره خدا را طلب می کنیم: «اَيُّ نَبِيَّةٍ اَللّٰهِ التَّيْ لَا تَخْلُو مِنَ الْعِزَّةِ الْهَادِيَّةِ» اعتقاد ما، آیات قرآن و روایات اهل بیت ^(ع) به ما می گویند باید امام زمان ^(ع) را بشناسیم تا خدا را بشناسیم.

دربار

و بخوان

خدا کند توبیایی

«و تو که با خواندنت سرنوشت تاریخ را رقم می زدی و کشتی جاودانه هدایت را بر زلال فطرت انسان های همیشه، بادبان می کشیدی، تو که با خواندنت شکوفه های امید را بر شاخه درخت وجود می نشانیدی، تو که با خواندنت عشق را جان دوباره می بخشیدی، تو که با خواندنت ایثار را توان ایستادن می دادی، تو که با خواندنت خورشید هدایت را از ظلمت نه توی جهالت بیرون می کشیدی، تو که با خواندنت غبار کهنه از چهره درد آلوده مستضعفین جهان می تکاندی و رمق در باهایشان می ریختی و غرور در نگاهشان و خنده بر لبانشان، تو که با خواندنت مشیت بالغه خداوندی را پاسخی عارفانه می گفتی.

طبیعی بود که تأمل کنی و بلرزی، آن چنان که ضربان قلب تو را فرشتگان آسمان بشنوند. طبیعی بود که عرق پیشانی تو را بال های تواضع جبرئیل بروید. طبیعی بود که فلق سرخی آن لحظه چهره تو را به یادگار همیشه بگیرد. چرا که تو تنها برای آن زمان و مکان نمی خواندی. تو خواندی، آن چنان رساکه خون در رگ های منجمد محرومین تاریخ دواندی. تو خواندی، آن چنان شیوا که پشت خمیده مستضعفان با جوهر کلام تو استقامت یافت. تو خواندی، آن چنان بلند که محکم ترین ستون های ظلم در دورترین نقطه تاریخ از کلام تو لرزید. و تو آن چنان استوار خواندی که از ورای مظلومیت چهارده قرن، اکنون ما کلام تو را از حلقوم فرزندت شنیدیم و گوش به زبان و جان به اوای تو سپردیم. آنچه ما را از خواب غفلت دیرینه برانگیخت، آنچه گره در مشتش های ما انداخت و آن ها را به هم گره کرد، آنچه فریاد مظلومیت ما را به آسمان پاشید، آنچه رمق شکستن پایه های ظلم را در دست های ما انداخت، همان کلام تو بود که از حنجره مبارک فرزندت طلوع کرد.» این سطور ادبی و زیبا از کتاب «خدا کند توبیایی» است. در این کتاب برش هایی زیبا و ادبی از نویسنده معروف ایرانی، سید مهدی شجاعی، را می خوانیم. این کتاب شامل مجموعه ای از مقالات ادبی است. نثر نوشته های این کتاب ساده اما همچنان ادبی، زیبا و دل نشین است. در هر مقاله با استناد به یک آیه از قرآن یا حدیثی از معصومان ^(ع) مسائل را شرح می دهد. نویسنده سیر مقالات خود را از پیامبر اکرم ^(ص) شروع می کند و چند مقاله را به ایشان اختصاص داده است. هر کدام از زاویه ای متفاوت و از بستر یک آیه یا روایت خاص ذکر شده است. سپس از حضرت علی ^(ع) می گوید و نام آن مبحث «علی علیه السلام، فراتر از همه قرن ها» است.

چند مقاله نیز درباره حضرت زهر ^(ص) نوشته شده است. گاه به صورت اول شخص و گاه به صورت سوم شخص. از ابعاد مختلف وجود مبارک ایشان سخن می گوید و این بخش را «فاطمه ^(ص)، راز آفرینش زن» می خواند. چندین مقاله به امام حسین ^(ع) و حضرت زینب ^(ص) و واقعه کربلا اختصاص دارد که در هر مورد روایت و آیه جدیدی بیان می شود تا مخاطب را مجذوب تر کند، هر بار با نگاهی تازه. پس از آن دو مقاله «صلای ولایت» و «زخم کهنه» درباره امام رضا ^(ص) است و آخرین فصل با نام «خدا کند توبیایی» درباره امام زمان ^(ع) است. او بسیار زیبا درباره انتشارش سخن می گوید. همچنین درباره انتظار و صبر انسان در طول تاریخ و امید به ظهور امام زمان ^(ع) در دلد می نویسد. «خدا کند توبیایی» از کتاب های سید مهدی شجاعی در انتشارات کتاب نیستان به چاپ رسیده است.

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

شهرانه خبر
شهرانه خبر
شهرانه خبر

بررسی آثار معادباوری برای سبک زندگی

ایمان قلبی به زندگی پس از مرگ

آمنه مستقیمی؛ وقتی از اصول اعتقادی اسلام سخن به میان می آید، بیشترمان به اینکه به عنوان مسلمان به این اصول باور داریم، کفایت می کنیم و شاید خیلی فلسفه و رهاورد این اصول اعتقادی را ندانیم؛ مثل معاد که به آن معتقدیم و بیشتر حواسمان نیست که این اعتقاد چه رهاوردی برای ما دارد و اگر خوب در آن تفکر کنیم، سمت بسیاری از گناهان و خطاهای منی رویم. مروری کرده ایم بر معادباوری و ارمان آن برای سبک زندگی.

چهل دارند، آن را ناخوش می شمارند و اگر می شناختند و از دوستان خدا بودند، بدان محبت می ورزیدند و می دانستند آخرت برای آنان بهتر از دنیاست.

تأمین سلامت جامعه

اعتقاد به معاد در عرصه اجتماعی انسان نیز آثار ارزشمندی دارد. از جمله آن ها می توان به ضمانت اجرای قوانین الهی و عمل به تکالیف اجتماعی، رعایت حقوق دیگران و جلوگیری از ستم و تجاوز و به عبارت دیگر برقراری عدالت اجتماعی اشاره کرد. آنکه به قیامت و حسابرسی اعمال باور دارد و خود را در برابر پروردگارش مسئول می داند، به قوانین الهی ملتزم و پایبند است. در چنین جامعه ای ایثار، احسان و دیگر فضیلت های اخلاقی زنده و فضای الهی و معنوی بر آن حاکم است.

تشکیل جامعه باتقوا

معادباوری از انجام وظایف الهی فرد آغاز می شود که همان ترک محرمات و انجام واجبات است. تهذیب یک فرد به تهذیب خانواده و تهذیب خانواده به تهذیب جامعه می انجامد. جامعه ای که افراد آن از گناه، پلیدی، ریا و دیگر ردیلت ها دوری می کنند، جامعه ای مذهب است. در روایت ها نیز به تأثیر باور به معاد در انجام اعمال صالح و ترک گناه اشاره شده است.

به عالم هستی وسعت می بخشد. مؤمنان این حقیقت را به خوبی دریافته اند که کتاب زندگی بشر سرفصل های بی شماری دارد که چند بخش از آن در حیات دنیا حاصل شده است. اما فصل های مهم آن پس از قیامت آغاز می شود.

مسئولیت پذیری و معاد

انسان معتقد به معاد، دنیا را مزرعه و کشتزار آخرت می بیند و اعمالش را در حکم بذری می داند که میوه اش را در آخرت خواهد چید. از این رو در زندگی دنیوی حساب شده رفتار می کند و در برابر دستورات الهی و انجام تکالیف کوتاهی نمی کند. همچنین باور به معاد، نحوه نگرش به مرگ را تغییر می دهد و آن را از معنای فنا نیستی به دریچه و پلی به سوی جهانی زیبا و برتر دگرگون می کند. رهایی از پوچی و خلاصه نشدن همه دنیا در مادیات از دیگر آثار باور به معاد شمرده شده است.

تضمین آرامش انسان

روان شناسان ترس از نیستی را از عوامل اضطراب انسان می دانند. مردن برای آن دسته از افرادی که مرگ را پایان زندگی می دانند، از جنبه های گوناگونی موجب ترس است. اما اگر کسی معاد را باور داشته باشد و حقیقت مرگ را بشناسد، از مرگ نمی ترسد. از امام جواد ^(ع) است که درباره چرایی ترس از مرگ فرمودند: چون به آن

بردند و ۳۰۹ سال به خواب رفتند (مردند) و پس از آن زنده شدند. از دیگر نمونه های قرآنی معاد است.

ایمان قلبی داشته باشیم

معادباوری یعنی انسان در اعماق وجودش به حیات ابدی ایمان بیاورد. در این باره بیشتر انسان ها بر اساس فطرت خود، با زبان یا نوع برخورد با مردگان، به وجود این اصل اقرار می کنند؛ با این تفاوت که برخی به طور قلبی و برخی در عمل به آن یقین پیدا نکرده اند. همه می دانند روزی مرگ به سراغشان می آید. ولی در عمل به گونه ای رفتار می کنند که گویی به مردن و برانگیخته شدن خود شک دارند و مرگ را باور ندارند. اسلام این نوع ایمان را نفی کرده و ایمان و اطمینان قلبی و به عبارت دیگر باور قلبی و ظهور عینی و عملی آن را در زندگی، مفهوم معادباوری معرفی می کند.

نعمت دنیا برای انسان

اعتقاد به معاد نگرش انسان به دنیا را تغییر و دنیا را برای انسان به عنوان ابزاری در راستای رسیدن به زندگی جاوید قرار می دهد. بر اساس جهان بینی توحیدی دنیا برای انسان آفریده شده است. نه انسان برای دنیا و شخصیت انسانی گران بهاتر از آن است که خود را به متاع دنیا و جلوه های فریبنده آن بفروشد. اعتقاد به معاد بینش انسان را

طرح: طلی معصوم، بکرا لشهرآرا

روشنا

امام جعفر صادق ^(ع):

اَلْجِرْصَاةُ قَنْظَرَةٌ عَلٰی الصِّرَاطِ لَا يَجُوزُهَا عَبْدٌ بَمَظْلَمَةٍ عَجِبُوْا

یاد اموات

حمیده ذاکری | از سنت های نیکو، زیارت قبور است. امام علی علیه السلام فرمودند: «رُوِّرُوا مَوْتَانِمْ فَإِنَّهُمَّ يَفِرُّوْنَ بِزِيَارَتِكُمْ»؛ «به زیارت مرده های خود بروید. زیرا آن ها از زیارت شما شاد می شوند.»

در اینجا به چند نکته اشاره می شود:

- زیارت اهل قبور همیشه، به ویژه شب و روز جمعه، مستحب است.

- مستحب است بر اهل قبور سلام کنیم و سلام زیر را بخوانیم: «السَّلَامُ عَلٰی أَهْلِ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ» «درد بر اهل شهرها که مؤمنین و مؤمنات هستند.»

- مستحب است زائر دستش را روی قبر بگذارد و هفت بار سوره قدر، سه بار حمد، سه بار ناس و فلق و آیه الكرسی را بخواند.

- مستحب است زائر برای اموات طلب رحمت و مغفرت کند.

- آب پاشیدن روی قبر تا چهل روز از زمان دفن میت مستحب است.

- حاجت خواستن از خداوند، نزد قبر پدر و مادر مستحب است.

- مهم تر از همه نکات یاد شده، ادای حقوق واجب آن هاست با قضای نمازها و ادای بدهی ها و نیز طلب حلالیت از اموات.